

Amatörfotografernas
värld

Amatörfotografernas värld

FATABUREN 2009

Amatörfotografernas värld

NORDISKA MUSEETS OCH SKANSENS ÅRSBOK 2009

Red. Annette Rosengren och Christina Westergren

FATABUREN Nordiska museets och Skansens årsbok, är en skatt av kulturhistoriska artiklar som publicerats under mer än ett sekel.

Årsboken började som ett häfte med rubriken »Meddelanden«, redigerat 1881 av museets grundare Artur Hazelius för den stödjande krets som kallades Samfundet för Nordiska museets främjande. 1884 publicerades den första kulturhistoriska artikeln och när publikationen 1906 bytte namn till »Fataburen. Kulturhistorisk tidskrift« kom de vetenskapliga uppsatserna att dominera innehållet. Från och med 1931 fick årsboken Fataburen en mer populär inriktning och i stora drag den form som den har idag. Fataburen har sedan dess förenat lärdom och sakkunskap med syftet att nå en stor publik.

Fataburen är också en viktig länk mellan Nordiska museet och Skansen, två museer med en gemensam historia och en gemensam vänförening. Varje årsbok har ett tematiskt innehåll som speglar insatser och engagemang i de båda museerna, men verksamhetsberättelserna trycks numera separat och kan rekvideras från respektive museum.

Ekonomiskt stöd från Nordiska museets och Skansens Vänner gör utgivningen av Fataburen möjlig.

Fataburen 2009
Nordiska museets förlag
Box 27820
115 93 Stockholm
www.nordiskamuseet.se

© Nordiska museet och respektive författare
Omslag och grafisk form Lena Eklund
Omslagsfoto Svante Warming

Tryckt hos NRS Tryckeri, Huskvarna 2009
ISSN 0348 971 X
ISBN 978 91 7108 533 7

Signe Svärd

ANNETTE ROSENGREN

Nio fotoalbum med fyrtio år av fotografering har tillhört kontoristen och körsångerskan Signe Svärd. Fotografierna berättar om fragment av ett liv, om en kvinnlig kontorist med stort intresse för att resa. De flesta resorna är gruppresor med buss, men från 1960-talet flyger hon och en väninna charter. Signe Svärd var medlem i en studentkör och flera av resorna på 40- och 50-talen var sångarresor då kören iklädd studentmössor sjöng i Sverige och övriga Norden. I England under en stor internationell sångfestival 1958 sjöng de i folkdräkt. Signe Svärd gifte sig aldrig, hade inga barn och i takt med att hon blir äldre förekommer mest äldre människor i albumen. Av en bunt bifogade telegram framgår det att hon och hennes tio år yngre bror bodde med föräldrarna så länge dessa levde, och att de sedan bodde kvar. I över femtio år bodde syskonen Svärd på samma adress i Vasastan i Stockholm.

Skälet till att Signe Svärd skaffade kamera på 30-talet måste ha varit viljan att fotografera sina resor, och fram till pensioneringen 1962 är det resor i Sverige, Norden och övriga Europa som dominerar i albumen. Resornas mål och färd sätt är tidsty-

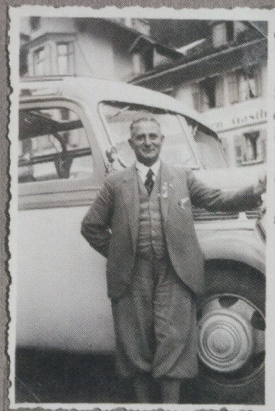
SOMMAREN 1939.

BERLIN
UNTER DEN BÄUMEN

PÅ AUTOSTRADEN

WALTER MOSACH

Ur »tio sidor om semestern 1939«. Under bussresan besöktes Berlin, Saarbrücken, Ulm, Grossglockner, Innsbruck och Karlsbad. Resan innehöll också ett kort besök i Luzern i Schweiz. Foto Signe Svärd, Nordiska museet.

piska för hennes generation svenskar, hon är född 1902.

På 1930-talet reser hon mest i Sverige och Norden men gör sin första resa ut i Europa. Den går till Wien och Österrike. Några år senare, sommaren 1939 strax innan Tyskland ockuperar Polen och andra världskriget bryter ut, gör hon en andra utlandsresa, som går till just Tyskland och bland annat Berlin. Exempel på några års resor: 1934, Götakanalfärd, Smögen. 1935–37, Oslo, Östergötland med Ellen Keys Strand, Visingsö, resan till Österrike, samt Finland med Valamo kloster och Aulanko utanför Tammerfors. 1938, semester i Finland med besök i Helsingfors, Borgå och Terijoki. 1939, resan till Tyskland och resor till Ronneby, Kalmar och Karlskrona.

Under kriget med ett avstängt Europa och Norden begränsas resorna till Sverige, och fotografierna berättar bland annat om sångaruppvaktning av prins Vilhelm på Stenhamra, om besök i Jämtlandsfjällen med Hamra, en resa till Julita i Södermanland, till Järvsö i Hälsingland och till Skåne med besök bland annat på systrarna Lundgrens servering på Skäret utanför Arild – då rikskänt genom kronprinsparets somrar på Sofiero. Varje år reser hon, kortare eller längre.

Första utlandsresan efter kriget går till Danmark 1946. Året efter upplever hon Schweiz, Frankrike och Tyskland, två år senare Italien med Milano, Rom, Neapel, Pompeji och på återresan Florens och Venedig. Motiven är oftast reskamraterna poserade vid utsikter, monument eller i trädgårdar, ibland mer allmänna vyer. Gruppresorna med buss sker under oftast några veckor på sommaren, ibland under vår eller höst. Hon flyger för första gången på 50-talet till England och sedan blir det flera flygresor med charter. Kamerorna med 6 x 6-negativ är förmodligen mycket enkla. Stilen är rak och saklig, och kommen-

tarerna korta och informativa om var, när och ibland vilka. En del av bilderna är antagligen tagna av reskamraterna, som säkert har skickat varandra foton efter resan. I slutet av 50-talet kommer några enstaka färgbilder in i albumen, och på 60-talet övergår Signe själv, som de flesta svenskar, till färgfilm.

1962 går hon i pension 60 år gammal och är då en äldre till synes vital dam som efter ett långt arbetsliv avtackas med blommor, en händelse som kommenteras i albumet med »sista dagen i kassan«. Kanske är det Försäkringskassan hon har arbetat vid. Hon fortsätter resa inom Sverige och ungefär vartannat eller vart tredje år flyger hon med en väninna till Italien, Sydfrankrike, Schweiz eller Österrike. Numera har hon successivt hittat mer än resor att fotografera, och livet verkar trevligt med besök hos väninnor, första tevetittandet på 1950-talet och bilder från hemmet och Vasastan. 1958 kommer ett nytt motiv in genom att hon, brodern och mamman har köpt ett litet sommarställe. Platsen heter Stava och är förmodligen det Stava som finns utanför Åkersberga fyra mil nordöst om Stockholm.

När Signe Svärd är 71 år säljs Stava. Kanske är hon trött på trädgårdsarbete, kanske har hon och brodern svårt att ta sig dit. Men hon fortsätter att resa i Sverige och i utlandet, med gruppresor med buss eller charterflyg. Nästan 80 år gammal klistrar hon in fotografier från resor och skriver till med lätt darrig stil. Då har hon fyra år innan varit i Riva del Sole i Italien, och som 78-åring rest med buss till Österrike, samma land som hon femtio år tidigare gjorde sin första utlandsresa till. Så kan ett liv också knytas samman. Sista bilden föreställer Signe och en mångårig väninna, tagen i Signes eller väninnans hem i mars 1982 några månader innan hon skulle fylla 80 år.

PÅ RUNDTUR FRÅN LONDON

OXFORD COLLEGE

Fotografier från Englandsresan 5-20/7 1958. Rundtur från London, Oxford College. Signe Svärd i studentmössa på bilden överst till höger. Foto Signe Svärd, Nordiska museet.

TVA SVEZIA - BRUAR

SHOPPING-ROND

FRUKTFÖRSÄLJERSKOR PÅ STRANDEN

Ur »tio sidor om semestern i Cattolica 19/6-3/7 1965«. Foto Signe Svärd, Nordiska museet.